

2016

SANSKRIT

(Major)

Paper : 5.1

Full Marks : 60

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions

1. Explain in Sanskrit any two of the following Rks mentioning the name of the Seer, Metre and Deity in each case : 5×2=10

श्वसि, छन्द आरु देवता उल्लेख कषि तलव षि कोनो दुटा शक् संस्कृतत व्याख्या कर्वा :

(a) यं क्रन्दसी संयती विह्वयेते
परेऽवर उभया अमित्राः।
समानं चिद्रथमातस्थिवांसा
माना ह्वेते स जनास इन्द्रः॥

(b) अहं रुद्रेभिर्वसुभिश्चरा-
म्यहमादित्यैरुत विश्वदैवैः।
अहं मित्रावरुणोभा विभ-
म्यहमिन्द्राग्नी अहमश्विनोभा॥

(c) सङ्गच्छध्वं सं वदध्वं
सं वो मनींसि जानताम्।
देवा भागं यथा पूर्वं
सज्जानाना उपासते ॥

2. (a) Narrate in your words the greatness of Indra as revealed in your R̥gvedic text. 10

ঋগ্বেদৰ তোমাৰ পাঠ্যাংশত প্ৰকাশিত হোৱা ইন্দ্ৰ দেবতাৰ মহত্ব তোমাৰ ভাষাত প্ৰকাশ কৰা।

Or / অথবা

(b) “अम्भृणस्य महर्षेर्दुहिता वाङ्नाम्नी ब्रह्मविदुषी
स्वात्मानमस्तौत्।”

Where this statement is found? What is the meaning of the term ‘स्वात्मानमस्तौत्’? Write a note on the subject-matter of praise (स्तुति) referred to here.

এই উক্তিটো ক’ত পোৱা যায়? ‘स्वात्मानमस्तौत्’ এই শব্দটোৰ অৰ্থ কি? ইয়াত উল্লেখ কৰা স্তুতিৰ বিষয়বস্তুৰ বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰা।

3. Write grammatical notes on any four of the following : 2×4=8

তলত দিয়া যি কোনো চাৰিটাৰ ব্যাকৰণগত টোকা লিখা :

विह्वयेते ; ह्वेते ; रुद्रेभिः ; विभर्मि ; सङ्गच्छध्वम् ; उपासते।

4. Answer the following questions in brief : 1×7=7

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ সংক্ষেপে লিখা :

(a) How many R̥ks are there in the *Indrasūkta* (2.12) of the *R̥gveda*?

‘ঋগ্বেদ’ৰ ইন্দ্ৰসূক্তটোত (২.১২) কিমানটা ঋক আছে?

(b) What is the metre (छन्द) of *Indrasūkta* as prescribed as your text?

তোমাৰ পাঠ্যহিচাপে থকা ইন্দ্ৰসূক্তটোৰ ছন্দ কি?

(c) What is the meaning of the word ‘जनासः’ according to सायणाचार्य?

সায়ণাচার্যৰ মতে ‘जनासः’ শব্দটোৰ অৰ্থ কি?

(d) What do you mean by the term ‘विनियोगः’?

‘विनियोगः’ বুলিলে কি বুজা?

(e) “ब्रह्मद्विषे शरवे हन्तवा उ”

What is the classical form of the Vedic word ‘हन्तवै’ as referred to here?

ইয়াত উল্লেখ থকা বৈদিক ‘हन्तवै’ শব্দটোৰ লৌকিক সংস্কৃতৰ ৰূপটো কি?

(f) In which Maṇḍala of the *R̥gveda*, the *Samjñāna-sūkta* is found?

‘ঋগ্বেদ’ৰ কোনটো মণ্ডলত সংজ্ঞান-সূক্তটো দেখিবলৈ পোৱা যায়?

(g) Who is the Seer (ऋषि) of the *Samjñāna-sūkta* of the *Rgveda*?

‘ঋগ্বেদ’ৰ সংজ্ঞান-সূক্তটোৰ ঋষি কোন ?

5. Translate into English any *one* of the following : 5

তলৰ যি কোনো এটা ইংৰাজীলৈ অনুবাদ কৰা :

(a) यस्यां समुद्र उत सिन्धुरापौ
यस्यामन्नं कृष्टयः संवभुवुः।
यस्यामिदं जिन्वति प्राणदेजत्
सा नो भूमिः पूर्विपेयं दधातु ॥

(b) विश्वंभरा वसुधानी प्रतिष्ठा
हिरण्यवक्षा जगतो निवेशनी।
वैश्वानरं विभ्रती भूमिरग्नि-
मिन्द्रऋषभा द्रविणे नो दधातु ॥

6. (a) Write a note on the significance of the following statement : 10

তলৰ উক্তিটোৰ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখা :

“सा नो भूतस्य भव्यस्य पत्न्यु-
रुं लोकं पृथिवी नः कृणोत।”

Or / অথবা

(b) Explain the following Mantra :

তলৰ মন্ত্ৰটো ব্যাখ্যা কৰা :

यस्यां पूर्वे पूर्वजना विचक्रिरे
यस्यां देवा असुरानभ्यवर्तयन्।
गवामश्वानां वयसश्च विष्टा
भगं वर्चः पृथिवी नो दधातु ॥

7. (a)

“मनवे ह वै प्रातः।”

Who is Manu referred to here? Narrate in your own words the legend ascribed to Manu. 10

ইয়াত উল্লেখ কৰা মনু কোন ? মনুৰ লগত সম্বন্ধিত হৈ থকা কাহিনীটো নিজৰ ভাষাত বৰ্ণনা কৰা।

Or / অথবা

(b) Give an introductory note on the *Śatapathabrāhmaṇa*.

‘শতপথব্ৰাহ্মণ’ৰ এটি পৰিচয় আগবঢ়োৱা।

★ ★ ★